

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **V. H. N.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Moravské náměstí 13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 9. 2025, č. j. 17 A 49/2025-27,

t a k t o:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 9. 2025, č. j. 17 A 49/2025-27, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2025, č. j. OAM-979/BA-BA07-BA06-Z-2025, **se ruší.**
- III. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce Mgr. Marka Sedláka, advokáta se sídlem Moravské náměstí 13, Brno, na náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku 24 539 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í:

1. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku, kterým Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2025, č. j. OAM-979/BA-BA07-BA06-Z-2025. Tímto rozhodnutím byl žalobce zajištěn podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb.,

o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a podle odstavce 5 téhož ustanovení byla doba trvání zajištění stanovena do 20. 12. 2025.

[2] Stěžovatel byl rozhodnutím Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy ze dne 26. 8. 2025, č. j. KRPA-269130-11/ČJ-2025-000022-ZZC, podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajištěn za účelem správního vyhoštění, neboť bylo zjištěno, že v Schengenském informačním systému (tzv. SIS II) je evidováno opatření maďarských správních orgánů o zamítnutí vstupu stěžovatele od 21. 11. 2023 do dne 21. 11. 2025. Následně stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný dospěl k závěru, že jsou dány oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění nebo její pozdržet, a proto vydal žalobou napadené rozhodnutí o zajištění stěžovatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

2. Rozhodnutí krajského soudu

[3] Stěžovatel brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou krajský soud podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl. Podle krajského soudu žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí dostatečně rozvedl důvody, pro které měl za to, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. V tomto ohledu zdůraznil, že žádost o mezinárodní ochranu stěžovatel nepodal neprodleně po vstupu na území, ale až po svém zadržení policií, stěžovatel pobýval nelegálně nejprve v Maďarsku a poté v České republice navzdory svému zápisu v SIS II.

[4] Podle krajského soudu pro aplikaci § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu není nezbytné, aby rozhodnutí o zajištění předcházelo zahájení řízení o vyhoštění nebo vydání rozhodnutí o vyhoštění. Postačuje, pokud při rozhodování o zajištění žalovaný dospěl k závěru, že zahájení řízení o vyhoštění je u zajišťované osoby reálné, tj. jsou splněny podmínky, aby řízení o vyhoštění mohlo být zahájeno.

[5] Rozhodnutí žalovaného nebylo nepřezkoumatelné ani z důvodu, že neupřesňovalo konkrétním datem a číslem jednacím rozhodnutí nebo řízení o správním vyhoštění stěžovatele, tj. ani to, které je vyznačeno v SIS II. Označení předchozích souvisejících rozhodnutí mezi zákonné podmínky stanovené § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu nepatří. Ve spise je navíc založeno rozhodnutí o předcházejícím zajištění stěžovatele podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, které označení rozhodnutí, na jehož základě byl stěžovatel v SIS II evidován, obsahuje.

3. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] V kasační stížnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Podle jeho názoru je rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné, neboť neobsahuje přesné označení rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o jeho vyhoštění, a nebylo ani identifikováno řízení, které se o správním vyhoštění stěžovatele vede. Sama existence záznamu v SIS II dle stěžovatele neprokazuje, že

pokračování

mu hrozí vyhoštění, vydání nebo předání. Před rozhodnutím o zajištění stěžovatele tedy mělo být postaveno najisto, že záznam do SIS II byl proveden na základě rozhodnutí, které lze označit za vyhoštění, vydání nebo předání. Krajský soud se přezkoumatelně nevyjádřil k námitce stěžovatele, že nevěděl, že mu hrozí vyhoštění, a tedy nemohl podat žádost o mezinárodní ochranu s cílem se hrozícímu vyhoštění vyhnout. Stěžovatel též namítá, že podle záznamu v SIS II mu byl odepřen vstup na území s platností do 21. 11. 2025. Žalovaný jej přesto zajistil do 20. 12. 2025, k čemuž se krajský soud nijak nevyjádřil.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl, resp. odmítl pro nepřijatelnost. Zdůraznil, že podle SIS II byl stěžovateli do 21. 11. 2025 odepřen vstup a pobyt na území členských států EU. Stěžovatel před svým zajištěním nikdy o mezinárodní ochranu nežádal, ačkoliv mu v tom objektivně nic nebránilo. Sám dokonce uvedl, že je Vietnam pro něj bezpečnou zemí.

4. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud (NSS) nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je řádně zastoupen. S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodovala samosoudkyně, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[9] Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Podle citovaného usnesení je tedy kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] V nyní souzené věci Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost předkládá k posouzení právní otázku, která dosud nebyla řešena judikaturou – a sice, zda může být žadatel o mezinárodní ochranu zajištěn podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu i v době, kdy již není evidován v informačním systému smluvních států, ačkoliv jeho evidence v tomto systému byla důvodem jeho zajištění podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců předtím, než požádal o mezinárodní ochranu. Kasační stížnost tedy je přijatelná; pokud jde o její věcné posouzení, dospěl Nejvyšší správní soud k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] V posuzované věci vydal žalovaný rozhodnutí o zajištění stěžovatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, jenž stanoví: „*Ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v*

zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.“ Dobu zajištění žalovaný stanovil podle § 46a odst. 5 zákona o azylu, který umožňuje zajistit žadatele o mezinárodní ochranu až na 180 dnů (zde byla stanovena doba zajištění do 20. 12. 2025, tj. 110 dnů).

[13] V § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu jsou tedy obsaženy čtyři podmínky pro vydání rozhodnutí o zajištění: 1) podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců, 2) nemožnost účinného uplatnění zvláštního opatření dle § 47 zákona o azylu, 3) existence oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem se vyhnout hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, a 4) možnost tuto žádost podat dříve. Tyto podmínky přitom musí být splněny kumulativně. Stěžovatel však v kasační stížnosti zpochybňuje v zásadě pouze podmínku 3) a dále brojí proti tomu, jak žalovaný stanovil dobu zajištění podle § 46a odst. 5 zákona o azylu. Právě tyto otázky jsou tedy pro posouzení věci rozhodné.

[14] Obecně je § 46a zákona o azylu promítnutím čl. 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“). Tato směrnice na úrovni unijního práva upravila možnost zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu. Částečně se tak stalo v reakci na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 30. 5. 2013, *Arslan*, C-534/11, v němž Soudní dvůr potvrdil, že tzv. návratová směrnice (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí) upravující zajištění cizinců se vztahuje pouze na neoprávněně pobývajících cizince, nikoliv na žadatele o mezinárodní ochranu. Zároveň však připustil, že členské státy mohou ponechat cizince v zajištění i po podání žádosti o mezinárodní ochranu, pokud se po individuálním posouzení všech relevantních okolností ukáže, že tato žádost byla podána pouze s cílem pozdržet nebo zmařit výkon rozhodnutí o navracení a že je pokračování zajištění objektivně nutné k tomu, aby se dotyčný nemohl definitivně vyhnout svému navracení. Podle Soudního dvora skutečnost, že se návratová směrnice v průběhu řízení o posouzení žádosti o mezinárodní ochranu nepoužije, neznamena, že by se tím definitivně ukončilo řízení o navracení. To může pokračovat v případě, že bude žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta. Pokud by členské státy nemohly za výše popsaných podmínek zabránit tomu, aby dotyčný podáním žádosti o mezinárodní ochranu automaticky dosáhl propuštění, byl by tím narušen smysl návratové směrnice, kterým je účinné navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Tento závěr respektuje podle Soudního dvora požadavek unijního práva, podle kterého členské státy nesmějí nikoho zajistit pouze proto, že je žadatelem o mezinárodní ochranu (srov. čl. 8 odst. 1 přijímací směrnice). Ponechání žadatele v zajištění totiž nevyplývá z podání žádosti o mezinárodní ochranu, ale z okolností, jež charakterizují konkrétní chování tohoto žadatele před podáním této žádosti a při něm.

pokračování

[15] Závěry Soudního dvora byly následně promítnuty do čl. 8 odst. 3 písm. d) přijímací směrnice, podle kterého žadatel může být zajištěn, je-li zajištěn v rámci řízení o navrácení podle návratové směrnice za účelem přípravy navrácení nebo výkonu vyhoštění a mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení. Tento důvod zajištění je pak promítnutý do § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

[16] Výklad § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu nabízí i judikatura Nejvyššího správního soudu. Ta předpokládá, že zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu má „za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které cizinci umožní vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy)“ (srov. rozsudek ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48). Případně uvádí, že účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během tohoto řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016-35, ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017-31, usnesení ze dne 25. 4. 2024, č. j. 9 Azs 55/2024-51). Nejvyšší správní soud též v rozsudku ze dne 17. 12. 2025, č. j. 2 Azs 225/2025-30, upozornil, že ačkoliv jsou podmínky tzv. přezajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu odlišné od podmínek pro prvotní zajištění [zde podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců], přezajištění je úzce spjato s důvody, pro něž byl cizinec zajištěn předtím, než požádal o mezinárodní ochranu. Ve věcech zajištění je totiž třeba zohlednit, zda je zřejmé či pravděpodobné, že účel zajištění nebude moci být realizován. V takovém případě by totiž zajištění jakožto citelný zásah do osobní svobody nemohlo obstát z hlediska ústavního pořádku a mezinárodních závazků (srov. k tomu usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS).

[17] Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl v podstatě dva důvody, pro které měl zajištění stěžovatele za účelné. Zaprvé, podle jeho názoru pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu postačuje, aby byl zajištěn cizinec, u kterého je reálné zahájení řízení o vyhoštění, tj. nemusí být ani zahájeno řízení o vyhoštění. Zadruhé, stěžovatelovo zajištění podle posledně uvedeného ustanovení odůvodňoval jeho zápis v SIS II do 21. 11. 2025.

[18] Nejvyšší správní soud nesouhlasí s názorem, že je pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu postačující, aby bylo zahájení řízení o vyhoštění v budoucnu reálné. Jak již bylo uvedeno shora, toto ustanovení dopadá na situaci, kdy již byl cizinec zajištěn podle zákona o pobytu cizinců a následně podá žádost o mezinárodní ochranu, aby se vyhnul svému vyhoštění, vydání nebo předání. České správní orgány nemusejí před zajištěním za účelem správního vyhoštění zahájit řízení o správním vyhoštění v případě, že je zákaz vstupu uložený cizinci evidován v SIS II – srov. § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu, podle něhož (důraz přidán) „[p]olicie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění nebo trestu vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie, Islandskou republikou, Lichtenštejnským knížectvím, Norským královstvím nebo Švýcarskou konfederací zákaz vstupu platný pro území členských států

Evropské unie, Islandské republiky, Lichtenštejnského knížectví, Norského království a Švýcarské konfederace a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je cizinec evidován v informačním systému smluvních států“. V takovém případě totiž správní orgán vychází z toho, že účelem zajištění je realizace vyhoštění uloženého nikoliv rozhodnutím orgánů ČR, ale právě rozhodnutím orgánu jiného členského státu EU (obdobně rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2025, č. j. 5 Azs 129/2025-22).

[19] Pouhá skutečnost, že s cizincem může být zahájeno řízení o správním vyhoštění poté, co bude řízení o mezinárodní ochraně ukončeno, tedy nepostačuje pro jeho zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

[20] Krajský soud však jako důvod pro zajištění uvedl též evidenci stěžovatelova zákazu vstupu v SIS II. Stěžovatel byl rozhodnutím Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy ze dne 26. 8. 2025, č. j. KRPA-269130-11/ČJ-2025-000022-ZZC, podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců zajištěn právě kvůli záznamu v SIS II. Nejvyšší správní soud souhlasí s tím, že žalovaný stěžovatele přezajistit z důvodu jeho zápisu v SIS II zajisté mohl.

[21] Stěžovatel spatřuje deficit rozhodnutí žalovaného v tom, že neuvádí konkrétní rozhodnutí o vyhoštění stěžovatele ani nekonkretizuje řízení o vyhoštění vedené se stěžovatelem. Nejvyšší správní soud konstatuje, že v nyní řešené věci napadené rozhodnutí žalovaného odkazuje na výše uvedené rozhodnutí Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, kterým byl stěžovatel původně zajištěn a s nímž byl stěžovatel bezesporu seznámen. V tomto rozhodnutí pak je uvedeno číslo jednací aktu, na jehož základě došlo k zápisu zákazu vstupu stěžovatele do SIS II - jde o opatření maďarských správních orgánů vedené pod č. j. 106-4-14941/1/2023-KÉ. Takový zápis je pro účely zajištění stěžovatele postačující. Platí totiž, že členské státy musejí záznam v SIS II v zásadě považovat za správný a vycházet z něj; tento informační systém stojí na principu vzájemné důvěry mezi členskými státy a jeho cílem je právě podpora navrácení cizinců a zamezení druhotným pohybům v rámci EU. Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře potvrdil, že v řízení o zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu postačuje vycházet ze záznamu v SIS II, nemusí tedy být například přeloženo a založeno do spisu rozhodnutí, na jehož základě byl zápis do SIS II proveden; viz výše uvedený rozsudek č. j. 2 Azs 225/2025-30. Obdobně jako v odkazovaném případě zdejší soud nevidí důvod, proč by nemělo postačovat, pokud žalovaný vycházel pouze ze záznamu v SIS II.

[22] Stěžovatel též tvrdí, že na území Maďarska nikdy nepobýval neoprávněně, tudíž mu nemohlo být uloženo rozhodnutí o vyhoštění. Odepření vstupu a pobytu na území EU, na které odkazoval krajský soud, podle stěžovatele zjevně neznamena vyhoštění z území. Stěžovatel se tak domnívá, že mu nehrozilo vyhoštění, vydání ani předání, jak požaduje § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

[23] V tomto ohledu zdejší soud připomíná, že byl stěžovatel prvotně zajištěn za účelem vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců právě kvůli zápisu opatření – zákazu vstupu v SIS II; správnost tohoto rozhodnutí přitom není předmětem přezkumu v nyní posuzované věci a zdejšímu soudu není známo, že by toto rozhodnutí stěžovatel napadl žalobou. Pokud byl stěžovatel zákonně zajištěn za účelem správního vyhoštění a

pokračování

následně přezjištěn v důsledku účelového podání žádosti o mezinárodní ochranu, jen stěží lze pochybovat o tom, že při přezjištění stěžovateli hrozilo vyhoštění.

[24] Nelze přisvědčit ani stěžovateli tvzení, že nebyly dány důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, když ani nebylo prokázáno, že si stěžovatel existence hrozby vyhoštění byl vědom. Jak již bylo opakovaně uvedeno, stěžovatel byl nejprve zajištěn právě za účelem správního vyhoštění a teprve následně požádal o mezinárodní ochranu. V době podání žádosti o mezinárodní ochranu si tedy bezesporu musel být vědom, že mu hrozí vyhoštění.

[25] O tom, že jsou dány oprávněné důvody domnívat se, že cílem stěžovatelova jednání (podání žádosti o mezinárodní ochranu) bylo vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej oddálit, Nejvyšší správní soud nemá pochyb. V tomto ohledu krajský soud uvedl celou řadu okolností, které o těchto oprávněných důvodech svědčí. Stěžovatel pobýval na území EU od října roku 2023, nikdy o mezinárodní ochranu nepožádal a není zřejmý žádný důvod, proč by měl stěžovatel s jejím podáním otálet. O mezinárodní ochranu požádal teprve poté, co byl zadržen policií a zajištěn za účelem vyhoštění, přičemž v řízení o jeho žádosti výslovně uvedl, že mu ve Vietnamu žádné nebezpečí nehrozí, ale dluží tam peníze, které potřebuje vydělat v ČR.

[26] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že o naplnění podmínek pro zajištění stěžovatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu na základě kasační stížnosti nejsou pochyby.

[27] Stěžovatel však dále namítal, že není přezkoumatelné, proč mu byla uložena povinnost setrvat v zařízení pro zajištění cizinců až do 20. 12. 2025, když záznam v SIS II byl platný pouze do 21. 11. 2025. Nejvyšší správní soud konstatuje, že se krajský soud touto otázkou nezabýval. Je však třeba podotknout, že podle závěrů rozsudku velkého senátu Soudního dvora ze dne 8. 11. 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, C-704/20 a C-39/21, jsou české správní soudy povinny při přezkumu dodržení podmínek zákonnosti zajištění cizince, které vyplývají z unijního práva [tedy i ve věcech zajištění v režimu čl. 8 odst. 3 písm. d) přijímací směrnice jako v nyní posuzované věci] přihlížet z moci úřední k vadám a nezákonnostem rozhodnutí o zajištění, které soudy zjistí, případně které vyjdou v řízení najevo, přestože nejsou součástí uplatněných žalobních bodů. Ani v řízení o kasační stížnosti stěžovatele proti rozsudku krajského soudu se proto neuplatní obecné pravidlo, podle něhož jsou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřijatelné kasační námitky, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl – viz blíže rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2023, č.j. 5 Azs 96/2021-39, č. 4456/2023 Sb. NSS. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že se krajský soud mohl a měl zabývat otázkou doby zajištění, a to tím spíše, že stěžovatel upozorňoval, že jeho zajištění překračuje dobu, po kterou je evidován v SIS II, byť tak učinil teprve den před vyhlášením rozsudku krajského soudu. Ani zdejšímu soudu však nic nebrání se touto námitkou stěžovatele zabývat.

[28] Jak vyplývá z výše uvedeného, stěžovatel nemohl být po podání žádosti o mezinárodní ochranu zajištěn jen pro eventualitu možného zahájení řízení o správním vyhoštění poté, co bude negativně rozhodnuto o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Zajištěn naopak mohl být z důvodu opatření o zákazu vstupu vedeného v SIS II.

[29] Je třeba opakovaně zdůraznit, že přezajištění je úzce spjato s důvody, pro něž byl cizinec zajištěn předtím, než požádal o mezinárodní ochranu. Tyto důvody zajiště musejí zůstat naplněny po celou dobu zajištění cizince, resp. žadatele o mezinárodní ochranu. Nelze totiž připustit, aby byl podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu zajištěn žadatel o mezinárodní ochranu, u kterého již vyhoštění, vydání ani předání nehrozí, tj. nebylo vydáno žádné odpovídající rozhodnutí (resp. není evidováno v SIS II) ani se řízení za účelem vydání takového rozhodnutí nevede. Jak již bylo zmíněno, § 46a odst. 5 zákona o azylu umožňuje žadatele o mezinárodní ochranu zajistit až na 180 dnů, jde však pouze o stanovení nejdelší přípustné délky zajištění. To ovšem musí po celou dobu svého trvání plnit svůj účel.

[30] Zajištění žadatele o mezinárodní ochranu i poté, co účel, pro který měl být stěžovatel zajištěn v režimu návratové směrnice (potažmo zákona o pobytu cizinců), odpadl, je v rozporu s požadavkem čl. 9 odst. 1 přijímací směrnice, aby byl žadatel o mezinárodní ochranu zajištěn po co nejkratší dobu a pouze, pokud trvají důvody podle čl. 8 odst. 3 téže směrnice. V takové situaci by navíc byl zajištěn žadatel o mezinárodní ochranu, u kterého nejsou splněny podmínky pro zajištění podle návratové směrnice (zejm. čl. 15 odst. 1, který požaduje, aby probíhalo řízení o navrácení), a žadatel by tak zůstal zajištěn pouze proto, že je žadatelem o mezinárodní ochranu, což odporuje čl. 8 odst. 1 přijímací směrnice, podle něhož „[č]lenské státy nesmějí nikoho zadržet pouze proto, že je žadatelem v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany [procedurální směrnici]“.

[31] Nejvyšší správní soud tak shrnuje, že žadatel o mezinárodní ochranu původně zajištěný za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců může být podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu zajištěn pouze do doby, do které mu vyhoštění bezprostředně hrozí, tj. je o jeho vyhoštění rozhodnuto, vede se řízení o jeho vyhoštění či má v SIS II evidovaný aktuálně platný zákaz vstupu. Má-li být zajištěn i v době, kdy mu již vyhoštění bezprostředně nehrozí, musí se tak stát na základě jiného důvodu předvídaného v § 46a odst. 1 zákona o azylu.

[32] V posuzované věci byl zákaz vstupu stěžovatele v SIS II evidován s platností do 21. 11. 2025 a pouze do tohoto data bylo myslitelné vyhoštění stěžovatele z tohoto důvodu realizovat a pouze do tohoto data mohl být v důsledku existence záznamu zajištěn – § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, podle kterého byl stěžovatel zajištěn před podáním žádosti o mezinárodní ochranu, zajištění umožňuje výslovně pouze v případě, že „je cizinec evidován v informačním systému smluvních států“. Od 22. 11. 2025 stěžovatel nebyl osobou se zákazem vstupu evidovaným v SIS II, nebylo rozhodnuto o jeho vyhoštění a ani z ničeho nevyplývá, že by bylo zahájeno řízení o stěžovatelově vyhoštění. Jinými slovy, po negativním rozhodnutí o stěžovatelově žádosti o mezinárodní ochranu by nebylo možno bez dalšího realizovat stěžovatelovo vyhoštění ani pokračovat v řízení o jeho vyhoštění, takže ke dni 22. 11. 2025 zajištění stěžovatele přestalo plnit svůj účel. Žalovaný neuvedl v žalobou napadeném rozhodnutí ani v průběhu řízení před správními soudy žádné skutečnosti, které by mohly odůvodnit stěžovatelovo zajištění i po tomto datu (například další evidence dalšího zákazu vstupu stěžovatele v SIS II). Vzhledem k tomu, že uvedené skutečnosti musely být žalovanému zřejmé již v době rozhodování o zajištění, je doba zajištění stěžovatele stanovena nezákonně.

pokračování

[33] Ačkoliv zajištění mohlo být do 21. 11. 2025 zákonné, v řízení podle soudního řádu správního lze v takovém případě zrušit jako nezákonné rozhodnutí o zajištění pouze jako celek, v soudním řízení nelze dobu zajištění zkrátit – podrobně viz rozsudek NSS ze dne 20. 2. 2025, č. j. 10 Azs 244/2024-31, body [44]-[47].

5. Závěr a náklady řízení

[34] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek krajského soudu zrušil. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., ve znění účinném do 31. 12. 2025]. V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost než zrušit rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil.

[35] Nejvyšší správní soud současně nevyslovil, že se žalovanému věc vrací k dalšímu řízení, jak je ve správním soudnictví obvyklé (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Po zrušení rozhodnutí žalovaného o zajištění stěžovatele je totiž třeba na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby vůbec nebylo vydáno. Neexistuje tak řízení, v němž by mělo být pokračováno, neboť podle § 46a odst. 6 zákona o azylu je vydání rozhodnutí o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany prvním úkonem v řízení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012-34, č. 2757/2013 Sb. NSS).

[36] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., ve znění účinném do 31. 12. 2025, rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Náklady řízení tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud tak rozhodl o jejich náhradě výrokem vycházejícím z § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel byl na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci úspěšný, má tedy vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů.

[37] Stěžovatelovy náklady řízení jsou tvořeny náklady na zastoupení. Stěžovatelův zástupce (advokát) učinil celkem čtyři úkony právní služby, a to převzetí a přípravu zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] a tří písemná podání ve věci samé, tj. žalobu, repliku k vyjádření k žalobě a kasační stížnost [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za tyto úkony náleží stěžovatelovu zástupci mimosmluvní odměna ve výši 4 620 Kč [§ 7 bod 5., § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu], která se zvyšuje o 450 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu); celkem tedy čtyřnásobek součtu částek 4 620 Kč a 450 Kč, tj. 20 280 Kč. Tato částka se zvyšuje o DPH ve výši 21 % na 24 539 Kč (po zaokrouhlení).

[38] Žalovaný je tedy povinen zaplatit stěžovateli na náhradě nákladů řízení k rukám jeho zástupce částku 24 539 Kč, a to do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.)

V Brně dne 16. ledna 2026

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu